

זוהר (רז)

אמר רבי אבא הרי למדנו שבשביל י"א דברים נגעים באים על האנשים ואלו הם, על ע"ז, ועל קללת השם, ועל גלוי עריות, ועל גנבה, ועל לשון הרע, ועל עדות שקר, ועל דיין המטה דין, ועל שבועת שוא, ועל הנכנס בגבול רעהו, ועל המחשב מחשבות רעות, ועל המשלח מדנים בין אחים, ויש אומרים אף על עין רעה, וכלם נלמדים בתלמוד.. וכלם היו בו בבלעם הרשע, בוא וראה מה כתוב פתורה אשר על הנהר, מהו על הנהר, שנתן עין רעה על הנה"ר ההוא שעומד להם לישראל, שכתוב (ישעי' ס"ו) הנני נוטה אליך כנהר שלום, והוא בא בפתורה ההוא והתגר בהם, אמר רבי אבא כל אותן מדות רעות היו ודאי בבלעם, אבל גלוי עריות מניין, שכתוב הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בה' וגו', הרי כאן ע"ז וגלוי עריות, עדות שקר, שכתוב ויודע דעת עליון, ואפילו דעת בהמתו לא ידע, קלקל את הדין, שכתוב לכה איעצך וגו', שהרי באיסור על פי דין עומד הדבר, ונתן עצה רעה להרע, ונטה מן הדין לתת עצה רעה עליהם, נכנס בגבול שאינו שלו, שכתוב ואעל פר ואיל במזבח, וכתוב את שבעת המזבחות ערכתי, משלח מדנים בין אחים, בין ישראל לאביהם שבשמים, לשון הרע, לא היה בעולם כמוהו, קללת השם, שנאמר ואנכי אקרה כ"ה, וגם כל השאר היו בו^[ט] עין רעה כמו שנתבאר, והכל על הנה"ר ההוא של ישראל נתן עיניו להתגר בהם^[כ] ארץ בני עמו, וכי אין ידוע שארץ בני עמו היא, אלא זה סוד, היינו שכל בני עמו מתדבקים בו^[כא] וזה נתבאר.

בלעם הי' לו לשון ולא ידים, בלק ידים בלי לשון היה לו.

ואמר רבי אבא בלק ובלעם לא היה בעולם מכשפים וקוסמים כמוהם, בלעם כחו וגבורתו היה בפיו ועינו, בלק כחו וגבורתו היה בפעולת הידים, וזה היה נצרך לזה, שהרי כל מיני כשפים שבעולם כפה ובפעולה נעשים ובהם תלויים, בלעם הי' לו לשון ולא ידים, בלק ידים בלי לשון היה לו.

זיו הזוהר

שבועה, ובלעם אמר כמה פעמים שלא יעבר את פי ה' לעשות טובה או רעה מלבו, ולבסוף עשה רעה מלבו שיעץ להכשיל את ישראל בזנות. כ. על שישראל מדובקים גם במדת היסוד שנקרא ברית שלום ונקרא נהר, כי כל מיני שפע שמלמעלה נגרים בו להשפיעם למלכות. כא. ארץ זו היינו

יט. לא חשב ג', גנבה שבועת שוא ומחשבות רעות, והנה מחשבות רעות מובן שחשב רק רע על ישראל, גנבה י"ל שגנב את דעתם במה שהי המשבח עצמו בשקר שהשם הוי"ה מדבר אליו, וגם שבועת שוא י"ל ע"פ דין המבואר בסי' רל"ז האומר מבטא שלא אעשה דבר פלוני הוה כאילו אומר

זוהר פרשת בלק (ז).

בדרך שאדם רוצה ללכת בה מולכים אותו - כך הקב"ה הולך את בלק

ויבא אלהים אל בלעם לילה ויאמר לו אם לקר אלך באו האנשים קום לך אתם. אמר רבי יוסי כל ידיעה ההיא שבלעם היה יודע, בלילה היה יודע, לפי שאותן כתרים תחתונים והחמורים אינם נמצאים אלא במשמרה ראשונה שבליילה^[כב] ועל זה הי' לו אתון מצד ההוא שיתחברו החמורים עמה בתחלת הלילה, ואם תשאל הרי נאמר ויבא אלהים אל בלעם לילה, כך הוא ודאי כמו שנתבאר שאותו הממונה השולט עליהם הוא הי' בא לנגדו, כדמיון זה ויבא אלהים אל לבן הארמי לילה, והכל ענין אחד, ובעבור זה אמר לשרי בלק לינו פה הלילה, וכאשר היה בא ממונה ההוא היה הולך בלעם אל אתונו ועשה פעולתו ולחש לחשים, ואז הודיעה לו האתון, והוא היה מראה פעולה להמשיך עליו רוח ההוא, ומה היה מראה, הוא הי' ידוע שהמזיקים החמורים משוטטים ונמצאים בתחלת הלילה, אז הראה הפעולה שהעמיד אתונו במקום מיוחד ועשה פעולתו וסדר דבריו, ואז הי' בא מי שבא והודיע לו מבוקשו על ידי אותו האתון, וכיון שלילה אחד אמר לו לא תלך עמהם, מה הטעם שחזר פעם שנית מזה, אלא שהם ברשות שלמעלה קיימים, והרי למדנו בדרך שאדם רוצה ללכת בה מולכים אותו, בראשונה כתוב לא תלך עמהם, כיון שראה הקב"ה שרצונו הוא ללכת, אמר לו קם לך אתם ואך את הדבר וגו', מה עשה בלעם כל אותו הלילה, היה מהרהר ואמר, ומה הוא ואיה הוא כבודי אם בקשר אחר אני נקשר, הסתכל כל הלילה ההוא בכשפיו, ולא מצא צד שיהיה ברשותו אלא הצד של אתונו, וזהו שאמר רבי יצחק אמר רבי יהודה שבאותן כתרים התחתונים יש בחינת ימין ובחי' שמאל, מצד הימין חמורים, כמו שנתבאר, ומצד השמאל אתונו, ולמדנו שעשרה הם לימין ועשרה לשמאל, וזהו ש אמר רבי יוסי שכאשר נפרד יוסף מאביו ידע החכמה שלמעלה בסוד כתרים קדושים העליונים, כיון שהיה במצרים למד חכמתם על דבר אותן כתרים התחתונים איך נאחזים אותן של ימין ואותן של שמאל, העשרה של ימין והעשרה של שמאל, חמורים ואתונות, ולפיכך הי' מרמוז לאביו מה שלמד שם, שכתוב ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים וגו', אמר רבי יוסי אותן של ימין נכללים כלם בממונה אחד שנקרא חמור, וזהו אותו החמור שכתוב לא תחרש בשור ובחמור יחדו, וזה הוא החמור שעתידי מלך המשיח לשלט עליו כמו שביארנו, ואותן של שמאל נכללים כלם בממונה אחד שנקרא אתון, שהרי מצדה יוצא המזיק עיר"ה קטגור של הילדים כמו שביארנו, וזהו שכתוב (זכרי' ט) עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות, אתנת חסר, כי עשר נכללות באחת, וזהו ש אמר רבי שמעון מה זה שכתוב (בראשית מ"ט) אסרי לגפן עירה, שעתידי הקב"ה לקשור בשביל ישראל שנקראים גפן, עיר"ה, שהוא הקטגור שלהם, ובשביל שנקראים שורק, שכתוב (ירמ"י ב') ואנכי נטעתיך שורק, בני אתנו, אותו שיוצא מצד האתון ההיא, ואלה העשרה שמימין והעשרה שמשמאל הנכללים באותן השנים, כלם הם נמצאים בקסם, ויש עשרה אחרים של ימין ועשרה של שמאל הנמצאים בנחש.

זיו הזוהר
מלכות הרשעה שהיא כנגד מלכות דקדושה ארץ הקדושה. כב. כמאמר חז"ל שממרה ראשונה

זוהר פרשת בלק (רז):

בלעם קם וחובש אתונו לעשות רצונו ורצון בלק ומוציא עצמו מרשותו של הקב"ה

וע"ז כתוב כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל, מפני מה, לפי כי ה' אלהיו עמו, מצד של נחש יוצא שור, מצד של קסם יוצא חמור, וזהו שור וחמור, וע"כ בלעם כיון שיידע שנקשר ברשות אחר, והוא שאמר לו אך את הדבר וגו', חרה לו ואמר, מה הוא ואיה הוא הכבוד שלי, מיד נסתכל בכשפיו ולא מצא שיהיה ברשותו אלא הקליפה אתו"ן, מיד ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו, לעשות בה רצונו ורצון בלק, וע"כ ויחר אף אלהים כי הולך הוא, הוא דוקא, שהוציא עצמו מרשותו ממה שאמר לו ואך את הדבר וגו', בוא וראה שכך הוא, שהרי בתחלה נתן לו רשות ואמר קום לך אתם, ועכשיו שהיה הולך למה ויחר אף אלהים, אלא לפי שהולך הוא, הוא ברשות שלו, להוציא עצמו מזה שאמר לו ואך את הדבר, אמר ליה הקב"ה, רשע אתה מכין ומזרוזו כלי זיינך לצאת מן רשותי, חייך שאתה ואתונך תהיו ברשותי, מיד ויטיב מלאך ה', מהו ויטיב, אמר רבי אבא שיצא ועמד באומנות אחרת מאומנות שלו, שזה היה מלאך של רחמים, וזהו שאמר רבי שמעון שהרשעים מהפכים רחמים לדין, לשטן לו, שהרי זאת לא היתה האומנות שלו, רבי אלעזר אמר לא נשתנה המלאך ולא יצא מאומנותו, אלא לפי שהיה מלאך הזה מצד של רחמים ועמד לנגדו, היה סותר בזה החכמה שלו וקלקל רצונו, זה שכתוב לשטן לו, לו היה לשטן ולו נמצא לשטן, אבל לאחר לא היה לשטן, למדנו שאמר רבי שמעון כמה היה בלעם חכם בכשפיו על כל בני העולם, שהרי בשעה שהסתכל למצאו עצה לצאת מרשותו של הקב"ה, מאותו הדבור שכתוב ואך את הדבר וגו', נסתכל בכשפיו ולא מצא כחו אלא באתון ההיא מה כתוב ויחבוש את אתונו, הטעין אותה בכל הכשפים ובכל הקסמים שהיה ידוע, שהכניסם בה והכליל לה מכלם, בשביל לקלל לישראל, מיד ויחר אף אלהים כי הולך הוא, הוא דוקא, כמו שנתבאר, מה עשה הקב"ה, הקדים מלאך של רחמים שיעמד לנגדו ויבטל כשפיו וקסמיו, ובוא וראה שעד עתה לא כתוב ה', טרם שנתגלה בקסמיו וכשפיו, ועכשיו כיון שהכין אתונו וזרוזו בהכנת כשפיו מצד הדין לקלל אתשירלא, הקדים הקב"ה מלאך של רחמים לנגדו, בשם הרחמים, כדי לסתור חכמתו ולהטות אתונו מדרך הזה, כמו שנאמר ותט האתון מן הדרך, מן הדרך דוקא^[כג] וע"כ לא נאמר ויטיב מלאך האלהים, ויעמד מלאך האלהים, אלא מלאך ה' של רחמים, אמר הקב"ה, רשע אתה הטענת לאתונך בכשפך בכמה צדדי הדין לנגד בני, אני אבטל משאך שיהיה להיפוך מדרך הזה, מיד הקדים מלאך של רחמים לשטן לו, לו דוקא כמו שנתבאר.

ותרא האתון את מלאך ה' וגו'. אמר רבי יצחק וכי למה ראתה היא, ובלעם שהיה חכם כל כך לא ראה, אמר רבי יוסי חס ושלום שאותו הרשע יסתכל במחזה הקדוש, אמר ליה אם כן הרי כתוב נופל וגלוי עינים, אמר ליה שמעתי בזה ענין ולא אגלה, אמר ליה אני שמעתי שכאשר היה צריך להסתכל היה נופל ורואה, ועתה לא נצרך לו להסתכל, אמר ליה

זיו הזוהר

חמור נוער, והיינו הקליפה שנקראת חמור. כג. פירוש מן דרך הכשפים שהכין לו.

אם כן במדרגה עליונה ויתרה היה על כל נביאי האמונה, שהוא היה גלוי עינים רואה ומסתכל בכבודו של הקב"ה, והרי רבי שמעון אמר, **שבלעם בכשפיו לא ידע אלא באותן כתרים התחתונים שלמטה**, ככתוב (יהושע י"ג) ואת בלעם בן בעור הקוסם וגו', **קוסם קורא אותו הכתוב, טנוף שבטנופת, ואיך הוא יסתכל בכבודו רבונו**, ועוד הרי אמר רבי שמעון שבמחזה אחד שראה לפי שעה, שכתוב ויגל ה' את עיני בלעם, נתעקמו עיניו, ואתה אמרת שהיה רואה בגלוי עינים והיה מסתכל בכבודו של הקב"ה, אמר ליה חוזר אני בי לעומת דבריך, אבל דברי ודבריך צריכים הסברה, ודאי רזי התורה עליונים הם ואין בני העולם יכולים לעמד עליהם, לפיכך **אסור להיות מהיר בדברי תורה עד שנבין הדבר ונדע אותו על בוריו**, באו לפני רבי שמעון והציעו דבריהם לפניו, פתח ואמר (תהלים ח') מה אנוש כי תזכרנו וגו', מקרא זה ביארו ששר העולם אמר אותו, בשעה שעלה ברצונו של הקב"ה לברוא אדם, קרא לכתות כתות מלאכים עליונים והושיבם לפניו, אמר להם רצוני לברוא אדם, אמרו לפניו (שם מ"ט) אדם ביקר בל ילין וגו', הושיט הקב"ה אצבעו ביניהם שורף אותם, הושיב כתות אחרים לפניו ואמר להם רצוני לברוא אדם, אמרו לפניו **מה אנוש כי תזכרנו**.

זוהר פרשת בלק (רח).

מה טיבו של אדם זה, אמר להם הדם יהיה בצלם שלנו, שתהיה חכמתו גדולה מחכמתכם, כיון שברא אדם וחטא ויצא בעונש מלפניו, באו עז"א ועז"ל ואמרו לפניו, פתחון פה יש לנו אליך, הרי האדם שבראת חטא לפניך, אמר להם אלמלי הייתם נמצאים אצלם בארץ, הייתם חוטאים יותר מהם, מה עשה הקב"ה הפילם מן מדרגה הקדושה שלהם מן השמים **לארץ**, אמר רבי שמעון עכשו אני חוזר אל שאלתכם, [מה שכאן כתוב וטרא האתון את מלאך ה', ובלעם לא ראה, ושם] אמר **בלעם נופל וגלוי עינים**, אם נאמר שלא היה כן ובשקר היה משבח עצמו, איך יכתוב הקב"ה דבר שקר בתורה, ואם דבר אמת הוא איך ישתבח אותו רשע במדרגה עליונה יתרה על כל נביאי האמונה, ועוד שהרי אין קדושה העליונה שורה אלא במקום הראוי לה, עכשו אני חוזר לענין הראשון, **לאחר שהפילם הקב"ה ממקום קדשם זנו אחרי נשי העולם והזנו העולם**, כאן יש לעין, הלא כתוב (תהלים ק"ד) עושה מלאכיו רוחות וגו', והרי מלאכים האלו איך יכלו להתקיים בארץ, אלא בוא וראה כל אותן המלאכים שלמעלה אין מתקיימים ואין יכולים לעמוד אלא באור העליון המאיר להם ומעמידם, ואם נפסק מהם אור העליון ההוא אין יכולים להתקיים, כל שכן אלה שהפילם הקב"ה ונפסק מהם אותו אור העליון ונשתנה הזיו שלהם, וכאשר ירדו ושלט בהם אויר של זה העולם נשתנו למדרגה אחרת.. מה עשה הקב"ה כשראה שהזנו העולם, קשר אותם בשלשלאות של ברזל בהרי החשך, ובאיזה מקום יושבים, בעומק ההרים הושיב לו לעז"א והשליך החשך בפניו, לפי שכאשר קשר אותם הקב"ה מרד בתוקפו ורגז כלפי מעלה, הפילו הקב"ה בעומק עד קדקדו והשליך החשך בפניו, עז"ל שלא מרד בתוקפו הושיבו אצל עז"א והאיר לו החשך, ובני העולם שיודעים מקומם באים אצלם ולומדים להם כשפים ונחשים וקסמים, ואותן הרי חשך נקראים ההרי קדם, מה הטעם, לפי שהחשך נברא קודם לאור, ולפיכך הרי חשך נקראים ההרי קדם, לכן ובלעם למדו מהם כשפים, וזהו שאמר בלעם מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם וגו', **בוא וראה בלעם היה משבח עצמו ממקום הזה ואמר נאם**

שומע אמרי אל וגו', לפי שעז"א ועזא"ל מספרים לאותן בני העולם מן אלה הדברים שהיו יודעים מכבר למעלה, ומספרים מן העולם הקדוש שהיו בו, זה שכתוב שומע אמרי אל, שומע קול אל לא כתוב, אלא אמרי אל, אותן המאמרים הנאמרים ממנו, מי שבא מבית התלמוד ושואלים לו מאין אתה בא, הוא משיב מן המקום שנשמע בו דברי אלהים חיים, כך נאם שומע אמרי אל ויודע דעת עליון, שהיה יודע השעה שתולה בה דין בעולם והיה מכוון השעה בכשפיו, אשר מחזה שדי יחזה, איזו מזחה שדי, אלו הם נופל וגלוי עינים, שהם עז"א ועזא"ל, נופל זה עז"א, שהורידו הקב"ה בעומק החשך, והוא יושב בעומק הזה עד קדקדו כמו שאמרנו, והחשך נשלך בפניו, וע"כ נקרא נופל, נפל פעם אחת מן השמים, ונפל פעם שנית אח"כ בעומק החשך, עזא"ל הוא גלוי עינים, שהרי לא הושלך החשך עליו, כי לא נתתקף למרוד ולא הרגיז למעלה כמו עז"א.

